

STANKOVIĆ

LAW OFFICE

UNTIL DEBT
TEAR US APART

Vodič

**SERVISIRANJE I
NAPLATA
POTRAŽIVANJA**

Beograd, januar 2022.

Photo by [Alice Pasqual](#) on [Unsplash](#)

Pravovremena naplata potraživanja je ključni preduslov likvidnosti kompanija i utiče na dalje novčane tokove, ulaganja, razvoj poslovanja i sl. Nenaplaćena potraživanja su s jedne strane veliko opterećenje za likvidnost društva, a sa druge strane evidentno onemogućavaju društvo da se fokusirano bavi svojom primarnom delatnošću jer sem što negativno utiče finansijski, problem nenaplaćenog potraživanja zahteva od menadžmenta društva da preusmeri sopstvene resurse ili angažuje eksterne saradnike za proces naplate.

Nažalost, kao poznavaoци domaće poslovne kulture, neretko smo svedoci da veliki broj potraživanja ne bude plaćen o dospelosti iz različitih razloga – najviše zbog ekonomskog faktora (pogoršanje ekonomske situacije dužnika), a nekada i zbog lošeg poslovnog morala dužnika.

Poslednjih godina se uočava da nepoštovanje rokova za plaćanje postaje sve češća praksa u poslovanju privrednih društava u Republici Srbiji. Prosečan rok za dobrovoljno plaćanje iznosi oko 200 dana, dok je evropski prosek višestruko manji. Kad se tome doda zaključak brojnih sprovedenih analiza da poverioci često izbegavaju da svoja potraživanja naplaćuju kroz sudske postupke, jasno je da poslovanje trpi brojne izazove. Posebno je primetan destimulišući uticaj brojnih, visokih i često nepredvidivih troškova naplate potraživanja na poverioce – naš sudski sistem naplate potraživanja (parnični, izvršni ili stečajni) se temelji na predujmljivanju troškova što znači da ih poverilac inicijalno snosi, a da se oni po ishodovanju pozitivne odluke prevajaju na teret dužnika. Kada se tome doda i dužina postupaka naplate potraživanja, odnosno to što najčešće naplata nije izgledna i izvesna u nekom kraćem vremenskom periodu, sasvim je jasno da su ovo faktori koji nimalo ne idu u prilog da se poverioci odluče za sudsku naplatu potraživanja.

Stoga, cilj ovog Vodiča je da svim zainteresovanim licima na jedan sistematičan i razumljiv način odgovori na najvažnija pitanja koje se tiču postupka naplate potraživanja, odnosno da kroz sveobuhvatnu analizu upozna poverioce sa samim tokom postupka i očekivanim troškovima sa kojima će se u postupku naplate potraživanja susresti.

Ova Publikacija preuzeta je sa veb sajta <https://stankoviclaw.com/>, njeno korišćenje slobodno je u skladu sa uslovima dostupnim [ovde](#).

Stavovi izneti u ovoj Publikaciji ni u kom slučaju ne mogu se smatrati pravnim savetima i ZAK Stanković, odnosno autor/i ove Publikacije ni na koji način ne odgovaraju za njeno korišćenje od strane trećih lica.

Rana naplata podrazumeva dobrovoljnu isplatu duga, bez pokretanja sudskog ili nekog drugog formalnog postupka koji bi vodio prinudnoj naplati potraživanja.

Upravo je jedna od najvažnijih prednosti rane naplate potraživanja izbegavanje dugotrajnih i potencijalno skupih postupaka prinudne naplate potraživanja.

Postupak naplate potraživanja se u ovoj fazi sprovodi preduzimanjem radnji koje uključuju proveru statusa/stanja dužnika (blokade, imovina), slanje usmenih i pisanih zahteva za namirenje dugovanja, zatim slanje opomena dužnicima u kojima se obaveštavaju o visini duga, kao i rokovima za dobrovoljno izmirenje, ali i o potencijalnim posledicama odlaganja/izbegavanja dobrovoljnog namirenja duga.

U ovoj fazi naplate se može pregovarati i o potencijalnom reprogramu dugovanja – primera radi omogućiti dužniku otpis dela/celokupne kamate, omogućiti plaćanje duga u ratama, kao i zahtevati neki od kolaterala (izdavanje menice, bankarske garancije (veoma retko u praksi), konstituisanje založnog prava, uspostavljanje jemstva) što se sve obično ugovara kroz pisani sporazum sa dužnikom.

Monitoring dužnika

Redovni monitoring dužnika je od izuzetnog značaja za uspešnu naplatu potraživanja. On omogućava blagovremeno upoznavanje sa svim značajnim promenama u poslovanju dužnika (likvidnost dužnika, statusne promene, promene u poslovanju, blokade računa i tako dalje).

Redovnim monitoringom osigurava se pravovremena reakcija i povećava mogućnost naplate potraživanja, čak i u slučaju preteće nelikvidnosti ili insolventnosti dužnika. Uspostavljen sistem automatskog monitoringa može omogućiti poveriocu da reaguje u svega par sati od pojave loših pokazatelja u poslovanju dužnika i time među prvima stane u red za naplatu svog potraživanja (npr. podnošenjem menice na naplatu).

Kako biste izbegli opterećenje ljudskih resursa u okviru kompanije izvršavanjem ovih poslova, preporuka je koristiti eksterno rešenje za uspostavljanje sistema automatskog monitoringa i izveštavanje o statusu dužnika u realnom vremenu.

U sledećoj tabeli, možete se upoznati sa preporučenim redom koraka u postupku rane naplate potraživanja >

RANA NAPLATA POTRAŽIVANJA		
PROVERA (PRAĆENJE) STATUSA DUŽNIKA	KADA je potrebno uraditi?	Najkasnije u početnoj fazi postupka, a svakako pre preduzimanja bilo koje radnje koja podrazumeva finansijske troškove.
	ŠTA je potrebno uraditi?	Proveriti status dužnika (njegovu aktivnost, imovinu i obaveze, likvidnost).
	Koji je CILJ?	Opređeljivanje mogućnosti naplate potraživanja, kao i strategije u postupku naplate (da li se sa dužnikom može i ima vremena pregovarati ili je npr. njegova likvidnost ugrožena i potrebno je u što skorijem roku pokrenuti sudski postupak naplate ili obezbeđenja potraživanja).
	<i>Kako stepen naplate u velikoj meri zavisi od blagovremenosti preduzetih radnji, preporuka je da se unutar kompanije uspostavi sistem redovnog monitoringa nad dužnicima, bez obzira da li se nalaze u docnji ili ne, a kako bi se omogućilo adekvatno i brzo reagovanje u slučaju pogoršanja likvidnosti dužnika i povećao stepen naplate potraživanja.</i>	
NEFORMALNA KOMUNIKACIJA SA DUŽNIKOM	KADA je potrebno uraditi?	U roku od 1 - 3 dana od dana dospelosti potraživanja.
	ŠTA je potrebno uraditi?	Uspostaviti direktnu komunikaciju sa dužnikom putem telefona, e-maila i drugih dostupnih kanala komunikacije kako bi se dužnik "podsetio" na postojanje dospelog duga i kako bi se zatražilo njegovo plaćanje.
	Koji je CILJ?	Vršenje neformalnog pritiska na dužnika da dospeo dug bez odlaganja isplati.
	<i>Shodno konkretnoj situaciji, preporuka je ostaviti dužniku dodatni rok od okvirno 3-5 dana kako bi izmirio dugovanje. Takođe, obavezno sa dužnikom definisati novi datum plaćanja.</i>	
PISANI ZAHTEV ZA PLAĆANJE DUGA	KADA je potrebno uraditi?	U roku od 1 - 3 dana od proteka dodatnog roka za isplatu potraživanja dogovorenog u neformalnoj komunikaciji sa dužnikom.
	ŠTA je potrebno uraditi?	Potrebno je dužniku poslati pisani zahtev da se dug isplati bez odlaganja (putem emaila ili preporučene pošte).
	Koji je CILJ?	Izvršiti formalni pritisak na dužnika da dospeo dug bez odlaganja isplati.
	<i>Shodno konkretnoj situaciji, ostaviti dužniku dodatni rok od okvirno 3 dana kako bi isplatio dugovanje. Obavezno precizno definisati novi, krajnji datum plaćanja.</i>	
OPOMENA PRED UTUŽENJE	KADA je potrebno uraditi?	U roku od 1-3 dana od proteka roka za dobrovoljno izmirenje definisanog u pisanom pozivu za plaćanje duga.
	ŠTA je potrebno uraditi?	Podrazumeva slanje pisane Opomene sa zahtevom da se dug isplati bez odlaganja, najkasnije u dodatnom roku od 3 dana od dana prijema Opomene.
	Koji je CILJ?	Predočiti dužniku da Opomena pred utuženje predstavlja poslednji korak pred pokretanje sudskog ili drugog postupka prinudne naplate, sa pozivom na izmirenje obaveza i detaljnim obaveštenjem o posledicama koje će nastati u slučaju neizmirenja duga mirnim putem (pokretanje sudskog postupka, uvećanje duga za iznos zakonske zatezne kamate, troškova sudskih taksi, taksi javog izvršitelja i troškova advokata, potencijalnu blokadu računa, zaplenu imovine i druge posledice od uticaja na nesmetano funkcionisanje dužnika).
	<i>Preporuka je da od ove faze postupak naplate preuzme advokat, na koji način se dodatno ističe ozbiljnost namere pokretanja postupka prinudne / sudske naplate, koja sa sobom nosi značajne dodatne troškove i penale.</i>	

Naplata potraživanja u IZVRŠNOM postupku

Naplata potraživanja u izvršenju svakako predstavlja najčešći oblik prinudne naplate potraživanja, odnosno najčešći oblik naplate potraživanja u situaciji kada dužnik odbije da dobrovoljno namiri svoje dugovanje prema poveriocu.

Naplata novčanog potraživanja u izvršnom postupku se može odvijati kako kroz izvršni postupak na osnovu verodostojne isprave (npr. fakture) ili kroz izvršni postupak na osnovu izvršne isprave (npr. pravnosnažne presude).

Ono što je **zajedničko** za oba izvršna postupka je da se oni:

- iniciraju Predlogom za izvršenje koji se podnosi nadležnom sudu;
- da nadležni sud po podnetom predlogu donosi Rešenje o izvršenju, te da nakon toga
- Rešenje o izvršenju, odnosno postupak same naplate potraživanja, sprovodi nadležni Javni izvršitelj koga je poverilac imenovao u Predlogu za izvršenje.

Specifičnost postoji za novčana potraživanja nastala iz komunalnih usluga i srodnih delatnosti gde o Predlogu za izvršenje na osnovu izvršne ili verodostojne isprave odlučuje Javni izvršitelj, kao i kod namirenja novčanog potraživanja prema izvršnom dužniku koji je direktni ili indirektni korisnik budžetskih sredstava, gde takođe odlučuje Javni izvršitelj koga je za postupanje u predmetu odredila Komora izvršitelja.

Kako vođenje izvršnog postupka neminovno prouzrokuje određene troškove, bitno je znati da pojedine troškove poverilac mora inicijalno snositi, ali da u postupku može zahtevati da mu dužnik nadoknadi sve opravdane troškove koje je ovakav postupak za poverioca prouzrokovao. Dakle, uspešno okončanje postupka naplate potraživanja u izvršenju, podrazumevaće i **refundaciju troškova postupka od strane dužnika**, pod uslovom da je poverilac blagovremeno, u zakonom propisanim rokovima, podneo zahteve za naknadom troškova postupka.

Međutim, kako će poverilac u najvećem broju slučajeva biti dužan da predujmi troškove vođenja postupka, ukazujemo da će oni, po pravilu, uključivati **sledeće troškove**:

- Sudsku taksu** na Predlog za određanje izvršenja, koja se plaća prilikom podnošenja Predloga za izvršenje i čiji iznos zavisi od vrednosti spora, a može se proveriti [ovde](#),
- Advokatske troškove** na ime sastava Predloga za izvršenje, ukoliko je poverilac za sastav Predloga angažovao advokata, u skladu sa važećom Advokatskom tarifom, koju možete pronaći [ovde](#),
- Predujam Javnog izvršitelja** koji se plaća u skladu sa [Tarifom](#) javnih izvršitelja i čije plaćanje je uslov da bi Javni izvršitelj otpočeo sa radom na predmetu,
- Nagradu Javnom izvršitelju**, koja se plaća nakon što je Javni izvršitelj uspešno naplatio potraživanje (što, po pravilu, uključuje i uspešnu naplatu troškova navedenih u prethodnim tačkama), koja se određuje u skladu sa [Tarifom](#) javnih izvršitelja i koju je takođe moguće refundirati od strane dužnika.

Da li ste znali da:

Od dužnika možete tražiti i isplatu naknade za kašnjenje u ispunjavanju novčane obaveze u komercijalnim transakcijama u iznosu od 20.000,00 dinara, a koje pravo je nezavisno od prava na kamatu i naknadu troškova postupka?

1. Specifičnosti izvršnog postupka na osnovu verodostojne isprave (npr. fakture, menice...)

Poverilac ima mogućnost da postupak izvršenja pokrene, odnosno da podnese sudu Predlog za izvršenje na osnovu neke od zakonom definisanih verodostojnih isprava. Najčešća verodostojna isprava na osnovu koje se podnosi Predlog za izvršenje je faktura (račun) poverioca, sa otpremnicom ili drugim dokazom da je dužnik obavešten o svojoj obavezi.

Pored fakture, Zakon o izvršenju i obezbeđenju definiše i druge vrste verodostojnih isprava na osnovu kojih se može tražiti donošenje Rešenja o izvršenju. To su, na primer, menica ili ček, privremena ili okončana situacija o izvršenim građevinskim radovima, bankarska garancija, akreditiv.

Napominjemo da svaka od navedenih isprava, da bi bila pogodna za donošenje Rešenja o izvršenju, odnosno sprovođenje izvršnog postupka, mora da ispunjava formalne uslove specifične za svaku ispravu ponaosob (primera radi faktura treba da sadrži elemente propisane Zakonom o računovodstvu, menica bude izdata u skladu sa Zakonom o menici i sl.). U suprotnom, sud neće doneti Rešenje o izvršenju, već će odbaciti Predlog za izvršenje.

Nakon što sud po podnetom Predlogu donese Rešenje o izvršenju, nadležni Javni izvršitelj dostavlja Rešenje o izvršenju poveriocu i dužniku.

Od momenta prijema Rešenja o izvršenju, dužnik ima rok od 8 dana (u pojedinim slučajevima, zakonom može biti određen duži ili kraći rok) da:

- izmiri potraživanje navedeno u Rešenju o izvršenju ili da
- uloži prigovor na Rešenje o izvršenju.

Prigovor uložen na Rešenje o izvršenju doneto na osnovu verodostojne isprave će po pravilu, tj. osim ukoliko zakonom za pojedine situacije nije drugačije propisano (npr. u slučaju kad je u Rešenje o izvršenju doneto na osnovu menice), sprečiti sprovođenje Rešenja o izvršenju do donošenja odluke o Prigovoru.

Ukoliko odlukom suda Prigovor bude pravnosnažno odbačen ili odbijen kao neosnovan, Javni izvršitelj će nastaviti sa postupkom sprovođenja izvršenja, odnosno naplate potraživanja.

U slučaju da Prigovor dužnika bude usvojen, spisi predmeta se dostavljaju nadležnom parničnom sudu kako bi ovaj sud doneo odluku o osnovanosti potraživanja i pravu poverioca na njegovu naplatu, a u izvršnom postupku će se odrediti zastoje do donošenja odluke u parničnom postupku. Ovakvo rešenje je predviđeno s obzirom da se, prilikom odlučivanja o osnovanosti Prigovora, izvršni sud po pravilu ne bavi utvrđivanjem činjenica od kojih zavisi potraživanje poverioca, odnosno ne daje konačnu ocenu o osnovanosti potraživanja poverioca. Ukoliko dužnik učini verovatnim navode iz Prigovora kojima osporava poveriočevo potraživanje, izvršni sud će Prigovor usvojiti i predmet uputiti na dalji postupak parničnom sudu koji će doneti konačnu odluku o osnovanosti poveriočevog potraživanja prema dužniku. Od odluke parničnog suda, zavisice dalji tok pokrenutog izvršnog postupka, koji će do okončanja parničnog biti u zastoju.

Savet iz prakse:

Kako biste osigurali uspešno sprovođenje izvršnog postupka i umanjili šanse da dužnici neosnovano ulažu prigovore na Rešenja o izvršenju, od velike je važnosti još tokom saradnje sa dužnicima, a pre samog pokretanja izvršnog postupka, obezbediti kompletnu dokumentaciju kojom se dokazuje osnov i visina potraživanja.

Na primer, ukoliko dužnik prilikom prijema robe uredno potpiše otpremnicu ili ukoliko tokom trajanja poslovne saradnje potpiše ili na drugi način potvrdi prijem i osnovanost fakture za pružene usluge (primera radi, potpiše IOS), a navedeni dokumenti sa potpisom ili potvrdom dužnika budu dostavljeni uz Predlog za izvršenje, isto će destimulisati dužnika da osporava ovako dokumentovano potraživanje, tj. da tvrdi da roba nije primljena ili da usluge nisu pružene.

Na taj način, dužnici će oklevati da neosnovanim prigovorima prolongiraju trajanje postupka. Ovo jer ne samo da ishod neće biti povoljniji po njih, već neće dobiti mnogo ni na vremenu, a troškovi postupka koje će usled toga morati da snose biće značajno uvećani.

2. Specifičnosti izvršnog postupka na osnovu izvršne isprave (npr. presude, sudskog poravnanja, založne izjave)

Glavna specifičnost ovog izvršnog postupka, u odnosu na izvršni postupak koji se vodi na osnovu verodostojne isprave kao što je faktura, jeste taj što u ovom postupku eventualna žalba dužnika na Rešenje o izvršenju nema suspenzivno dejstvo. Odnosno, Javni izvršitelj će biti dužan da nastavi sa sprovođenjem izvršenja, tj. naplatom potraživanja čak i u situaciji da dužnik uloži žalbu na Rešenje o izvršenju.

Da bi pokrenuo ovu vrstu izvršnog postupka, Poverilac mora posedovati ispravu koja je zakonom priznata kao izvršna isprava. Najčešća izvršna isprava koja se koristi u praksi je pravnosnažna sudska presuda. Pored pravnosnažne presude, ovaj izvršni postupak se može pokrenuti i na osnovu drugih izvršnih isprava, kao što su: druge izvršne sudske odluke, izvod iz registra zaloge, založne izjave, javnobeležničke isprave koje imaju snagu izvršne isprave, plan reorganizacije u stečajnom postupku čije je usvajanje rešenjem potvrdio sud itd.

Do vođenja ovog postupka može doći i u situaciji kada je postupak inicijalno otpočeo kao izvršni postupak na osnovu verodostojne isprave (npr. fakture), ali je na osnovu Prigovora dužnika i po sprovedenom parničnom postupku sud utvrdio da je potraživanje poverioca različito (npr. manje) od onog koje je inicijalno navedeno u Predlogu za izvršenje. Tada sud donosi presudu kojom konačno utvrđuje kako osnovanost potraživanja, tako i njegovu visinu i poverilac nakon toga, a na osnovu ovako donete presude kao izvršne isprave, pokreće izvršni postupak.

Da li ste znali da:

I pre obezbeđivanja izvršne isprave, odnosno pravnosnažne sudske presude, ukoliko postoji opasnost da bi dužnik svojim ponašanjem pre okončanja parničnog postupka osujetio mogućnost poverioca da kasnije svoje potraživanje naplati (npr. otuđenjem imovine), poverilac može zahtevati određivanje privremenih mera usmerenih na obezbeđenje naplate potraživanja. Ove privremene mere, na primer, uključuju zabranu izvršnom dužniku da otuđi, odnosno optereti pokretne ili nepokretne stvari koje su predmet potraživanja izvršnog poverioca itd.

Tokom poslovanja, privredno društvo se može susresti sa raznim problemima (gubici prouzrokovani lošim poslovnim odlukama i slično). Ovi problemi u poslovanju mogu dovesti do pokretanja stečajnog postupka nad privrednim društvom, u kom slučaju će njegovi poverioci svoja potraživanja, po pravilu, moći namirivati isključivo kroz stečajni postupak. Razlog za to je što je jedno od osnovnih načela stečajnog postupka obezbeđivanje jednakog i ravnopravnog tretmana stečajnih poverilaca, odnosno njegov cilj je obezbeđivanje najpovoljnijeg kolektivnog namirenja svih stečajnih poverilaca. Sa druge strane, čak i stečajni postupak, poznaje izvesne razlike u tretmanu različitih kategorija poverilaca. Na primer, različni poverioci, odnosno poverioci koji imaju založno pravo na stvarima i pravima o kojima se vode javne knjige imaju pravo na prvenstveno namirenje iz sredstava ostvarenih prodajom ove imovine.

Nažalost, primetno je da i dalje stečajne postupke u Republici Srbiji karakteriše velika neizvesnost namirenja potraživanja, kao i dugo trajanje ovih postupaka. Stoga, mogućnost naplate potraživanja u ovom postupku treba analizirati sa pojačanom pažnjom i oprezom, a kako bi se odredila ispravna strategija postupanja, odnosno osigurao najpovoljniji rezultat, uz što manje troškova.

Stečajni postupak se pokreće Predlogom za pokretanje stečajnog postupka nad dužnikom. Lica koja mogu podneti ovaj predlog su kako sam dužnik, tako i njegovi poverioci, ali i likvidacioni upravnik.

Preduslov za pokretanje stečajnog postupka je da kod dužnika postoji najmanje jedan od sledećih stečajnih razloga:

- trajnija nesposobnost plaćanja;
- preteća nesposobnost plaćanja;
- prezaduženost ili
- nepostupanje po usvojenom planu reorganizacije i ako je plan reorganizacije izdejstvovan na prevaran ili nezakonit način.

Sam stečajni postupak vodi nadležni sud, dok značajnu ulogu u postupku, pored stečajnog sudije imaju i drugi organi postupka: stečajni upravnik, skupština poverilaca i odbor poverilaca.

Poverilac pravnog lica nad kojim je započet postupak stečaja, blagovremenim podnošenjem Prijave potraživanja, stiče svojstvo stranke u postupku i na taj način obezbeđuje mogućnost naplate svog potraživanja.

Ovde je potrebno imati u vidu da stečajni postupak karakteriše načelo prekluzivnosti, te se Prijava potraživanja mora podneti u zakonom propisanom roku koji se računa od dana objavljivanja oglasa o otvaranju stečajnog postupka u Službenom Glasniku. Ukoliko se prijava podnese po proteku zakonskog roka, ista će biti odbačena kao neblagovremena. Sa druge strane, sud može, Rešenjem o otvaranju stečajnog postupka, odrediti kraći rok za podnošenje prijave. Ukoliko bi poverilac propustio taj, od strane suda određeni kraći rok za podnošenje prijave, a prijavu podneo u zakonskom roku, ista bi se uzela u razmatranje, ali bi poverilac bio dužan da nadoknadi troškove postupka koje je prouzrokovao propuštanjem roka određenog od strane suda, odnosno troškove održavanja dopunskog ročišta za ispitivanje potraživanja podnetog po isteku sudskog, a u okviru zakonskog roka, dužan je da predujmi podnosilac takve prijave. Ako se u roku koji odredi sud ne položi predujam, prijava se odbacuje.

Na kraju, imajući u vidu brojne specifičnosti stečajnog postupka, a naročito postojanje prekluzivnih

rokova čijim propuštanjem stranka gubi svoje pravo, te mogućnost učestvovanja u organima stečajnog postupka, mogućnost izlučenja određenih stvari iz imovine stečajnog dužnika, postojanja i prijave različitih prava, smatramo da je asistencija advokata u ovom postupku više nego poželjna, a kako bi se obezbedilo što efikasnije ostvarenje prava poverioca na naplatu potraživanja.

Troškovi postupka. Kada su u pitanju troškovi učestvovanja u stečajnom postupku, odnosno troškovi naplate potraživanja kroz stečajni postupak, poverioci, po pravilu, mogu računati na sledeće izdatke:

a) Sudske takse:

- **na Predlog za pokretanje stečajnog postupka, koju plaća isključivo Predlagač**, a ne svaki poverilac i koja se plaća prilikom podnošenja Predloga (u vreme pisanja ovog teksta, taksa iznosi 980,00 RSD);
- **na Prijavu potraživanja, koju plaćaju poverioci** prilikom podnošenja Prijave potraživanja i čiji je najniži iznos 980,00 RSD, dok konkretan iznos zavisi od vrednosti potraživanja, s tim što ne može biti veći od 3.900,00 RSD;

b) Predujam, koji plaća isključivo podnosilac Predloga za pokretanje stečajnog postupka, a ne svaki poverilac. Ovaj predujam se kreće u rasponu od 50.000,00 do 1.000.000,00 dinara. Napominjemo da se uplaćeni predujam smatra troškom stečajnog postupka i isplaćuje se prioritarno iz stečajne mase, odmah po utvrđivanju da se troškovi obezbeđeni predujmom mogu namirivati iz preostalih sredstava stečajne mase, osim ako stečajni sudija utvrdi da je predlog neosnovan i da ne postoje uslovi za otvaranje stečajnog postupka, kada se nastali troškovi, po nalogu suda, izmiruju iz uplaćenih sredstava.

Da li ste znali da se stečajni postupak ne može sprovesti nad:

- ***Preduzetnicima, jer su u pitanju fizička lica koja su registrovana za obavljanje delatnosti i koja za obaveze odgovaraju svojom celokupnom imovinom;***
- ***Pravnim licima čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, a koja se isključivo ili pretežno finansiraju kroz ustupljene javne prihode ili iz republičkog budžeta odnosno budžeta AP i JLS, a za čije obaveze odgovaraju njihovi osnivači, odnosno vlasnici.***

Drugi načini naplate OBEZBEĐENIH POTRAŽIVANJA

U ovom delu ćemo izložiti neke od drugih načina naplate potraživanja koji, iako ne toliko česti u praksi, mogu voditi efikasnoj i brznoj naplati potraživanja poverilaca, bez vođenja dugotrajnih sudskih postupaka.

Preduslov vođenja ovih postupaka naplate potraživanja je postojanje adekvatnog sredstva obezbeđenja potraživanja (upisane hipoteke na nepokretnosti, postojanja založnog prava na pokretnim stvarima).

1. Vansudski postupak namirenja na osnovu izvršne vansudske hipoteke

Pretpostavka vođenja ovog postupka namirenja je da je poverilac svoje potraživanje prema dužniku obezbedio upisom izvršne vansudske hipoteke na nepokretnosti dužnika, odnosno založnog dužnika, u slučaju kada treće lice (založni dužnik) dozvoljava upis hipoteke na svojoj nepokretnosti, a radi obezbeđenja potraživanja poverioca prema dužniku.

Upis ovakve hipoteke koja je neposredno izvršiva omogućava poveriocu namirenje potraživanja organizovanjem privatne prodaje založene nepokretnosti, bez obraćanja sudu.

Hipoteka na nepokretnosti može nastati, odnosno biti upisana na osnovu ugovora ili založne izjave koji moraju biti sačinjeni u skladu sa odredbama Zakona o hipoteci. Pri tome, izvršni ugovor o hipoteci, odnosno izvršna založna izjava o zasnivanju jednostrane hipoteke moraju sadržati sve elemente propisane predmetnim zakonom, kako bi bili podobni za neposredno izvršenje. U toj situaciji, hipotekarni poverilac može, ako dužnik ne isplati dug o dospelosti, da namiri svoje potraživanje iz vrednosti hipotekovane nepokretnosti, bez obzira u čijoj svojini ili državini se ona nalazi u tom trenutku.

Postupak namirenja se pokreće slanjem opomene (prva opomena) u pisanoj formi istovremeno dužniku i vlasniku predmeta hipoteke (ako su različita lica). Ukoliko u roku od 30 dana od dana prijema prve opomene dužnik ne isplati dug, poverilac će dužniku i vlasniku nepokretnosti uputiti opomenu o prodaji nepokretnosti, i istovremeno podneti registru nepokretnosti zahtev da se izvrši zabeležba hipotekarne prodaje u korist poverioca. Dalje, Registar nepokretnosti, u roku od sedam dana od dana prijema zahteva za zabeležbu, vrši zabeležbu hipotekarne prodaje u korist poverioca i dostavlja rešenje o zabeležbi hipotekarne prodaje poveriocu, dužniku i vlasniku nepokretnosti. Zabeležba hipotekarne prodaje i rešenje hipotekarne prodaje sadrži:

- izričito ovlašćenje da hipotekarni poverilac, kada rešenje postane konačno, ali ne pre isteka roka od 30 dana od dana izdavanja rešenja, može u svojstvu zakonskog zastupnika vlasnika hipotekovane nepokretnosti, istu prodati, u skladu sa odredbama Zakona o hipoteci;
- zabranu otuđenja i bilo koje vrste pravnog raspolaganja hipotekovanom nepokretnosti od strane vlasnika.

Ovde napominjemo da vlasnik, dužnik i poverilac imaju pravo žalbe nadležnom organu na rešenje o zabeležbi hipotekarne prodaje u roku od 15 dana od dana prijema rešenja. Žalba će biti uvažena ako dužnik ili vlasnik nepokretnosti dostavi registru nepokretnosti nesporne pisane dokaze da: a) potraživanje ne postoji; b) hipoteka ne postoji; c) potraživanje nije dospelo za naplatu ili d) je dug isplaćen. Drugostepeno rešenje po žalbi je konačno i izvršno i protiv njega nije dozvoljena tužba ili pravni lek.

Ako dužnik ne isplati dug do dana konačnosti rešenja o zabeležbi hipotekarne prodaje, a od dana izdavanja tog rešenja prođe rok od 30 dana, poverilac na osnovu rešenja može pristupiti prodaji hipotekovane nepokretnosti putem aukcije ili neposredne pogodbe, pri čemu izbor jednog načina prodaje ne isključuje mogućnost primene drugog načina prodaje.

2. Vansudska prodaja predmeta založnog prava (pokretnih stvari) u skladu sa Zakonom o založnom pravu na pokretnim stvarima i pravima upisanim u registar

Suština ove vrste založnog prava je što se uspostavlja bez predaje založene pokretne stvari založnom poveriocu u državinu. Ovo predstavlja znatan benefit za zalagodavca jer on i dalje može da stvar drži kod sebe, da je upotrebljava i najčešće (ako se ne ugovori drugačije) ima pravo na plodove od stvari. Poverilac, sa druge strane, ima sigurnost jer je založno pravo upisano u javno dostupni Registar zaloge APR-a, pa i u slučaju da zalagodavac proda stvar na kojoj je upisano založno pravo, poverilac može svoje potraživanje namirivati prodajom predmeta zaloge bez obzira ko je u momentu prodaje (novi) vlasnik stvari.

Ova vrsta založnog prava se zasniva ugovorom o zalozi kojim se obavezuje zalagodavac prema poveriocu da mu pruži obezbeđenje za njegovo potraživanje tako što će se poveriočevo založno pravo na stvari zalagodavca upisati u Registar zaloge.

Poverilac čije je založno pravo upisano u Registar zaloge može se naplatiti iz vrednosti predmeta založnog prava pre ostalih poverilaca, ako mu njegovo potraživanje ne bude isplaćeno o dospelosti. Takođe, ako dužnik ne ispuni svoju obavezu o dospelosti, založni poverilac stiče pravo na državinu stvari po samom zakonu.

U trenutku dospelosti, založni poverilac stiče pravo da iz vrednosti predmeta založnog prava namiri svoje glavno potraživanje, dužnu kamatu i troškove oko ostvarenja naplate potraživanja. U toj situaciji, založni poverilac je dužan da Registru zaloge dostavi obaveštenje o nameri da svoje dospelo potraživanje namiri iz vrednosti predmeta založnog prava, a radi objavljivanja obaveštenja i upisa zabeležbe namirenja u Registru zaloge APR-a. Bitno je napomenuti da je založni poverilac dužan da navedeno obaveštenje istovremeno pošalje dužniku i zalagodavcu, kada to nije isto lice, kao i trećem licu kod koga se založena stvar nalazi.

Postupak vansudskog namirenja počinje istekom roka od 30 dana od dana objavljivanja obaveštenja u Registru zaloge. Po isteku prethodno pomenutog roka, založni poverilac može pristupi sudskoj ili vansudskoj prodaji predmeta na kome je uspostavljena zaloga.

Vansudska prodaja predmeta založnog prava se može realizovati ako je takva prodaja punovažno ugovorena ugovorom o zalozi. Izvod iz Registra zaloge sa upisanom zabeležbom namirenja daje ovlašćenje poveriocu da u ime i za račun vlasnika založene stvari zaključi ugovor o prodaji predmeta založnog prava u postupku vansudskog namirenja, što se može učiniti u formi javne prodaje putem nadmetanja ili prodaje po tržišnoj ili berzanskoj ceni. Ovde je bitno naglasiti da bilo koji od ova dva modaliteta prodaje mora kao takav biti predviđen u ugovoru o zalozi.

3. Vansudska prodaja predmeta založnog prava (pokretnih stvari) u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima

Ova mogućnost vansudske prodaje predviđena je odredbama Zakona o obligacionim odnosima kod ugovora u privredi. Razlika u odnosu na prethodnu vrstu zaloge je što se ovde vrši fizička predaja predmeta zaloge, pa zalogoprimac stiče založno pravo kad mu stvar koja je predmet ugovora bude predata.

Poverilac u ovoj situaciji nije dužan obraćati se sudu, nego može pristupiti prodaji založene stvari na javnoj prodaji po isteku osam dana od upozorenja učinjenog dužniku kao i zalagodavcu, kad to nije isto lice, da će tako postupiti.

Kontakt>

Dušanka Lukić, advokat

**Za više korisnih sadržaja, posetite >
<https://stankoviclaw.com/baza-znanja/>**

Photo by [Nikola Cirkovic](#) on [Unsplash](#)